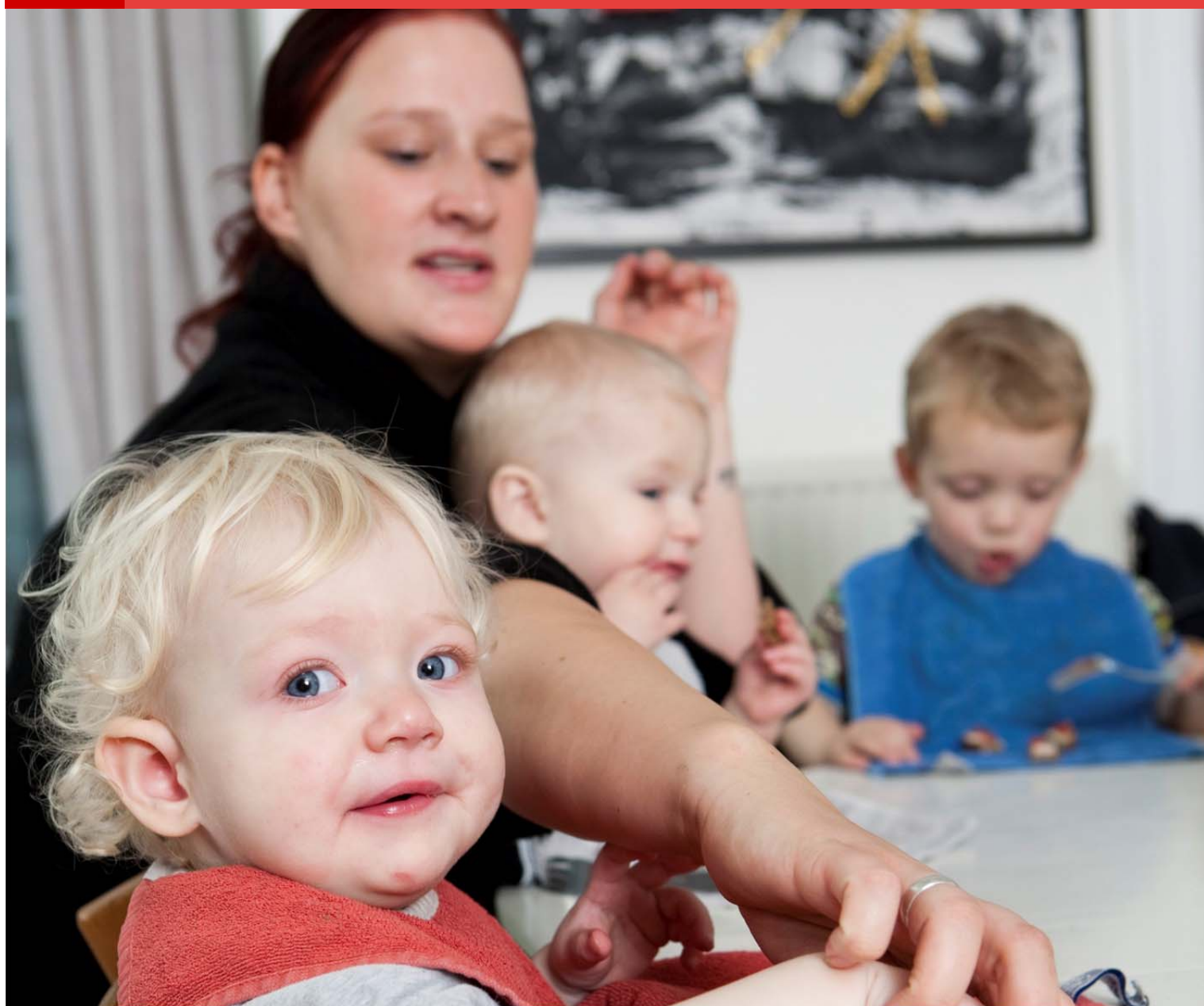
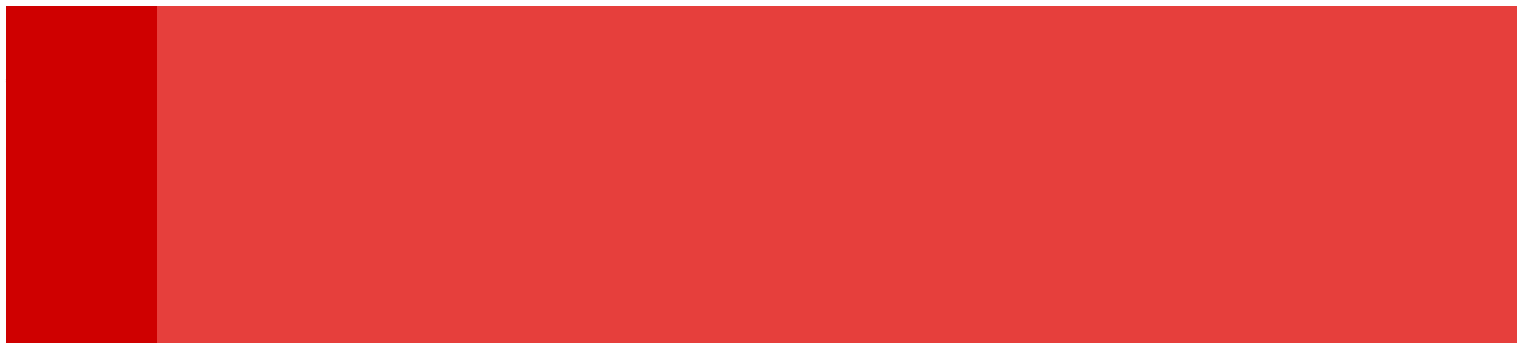

Kvalitetssikring af privat dagpleje og privat pasning

Indhold

Indledning	3
Lovens bestemmelser om privat dagpleje og privat pasning	5
Omfanget af privat dagpleje og privat børnepasning	6
Tilsyn	7
Arbejdet med pædagogiske læreplaner	10
Sammenfatning	11
Om undersøgelsen	12
Litteratur	13

Indledning

I september 2011 offentliggjorde Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) evalueringsrapporten *Kvalitetsarbejde i dagplejen*, som handler om, hvordan kommunerne arbejder med kvalitetssikring og kvalitetsudvikling inden for de særlige rammebetingelser, der findes i dagplejen. Evalueringen undersøger og vurderer kommunernes arbejde med at kvalitetsudvikle og kvalitetssikre den kommunale dagpleje og afdækker udfordringer og muligheder forbundet med arbejdet.

Privat dagpleje og privat børnepasning udgør en lille del af de samlede dagtilbud i Danmark. Ligesom kommunal dagpleje finder privat dagpleje og privat børnepasning sted i private hjem. Reglerne for privat dagpleje og privat pasning adskiller sig imidlertid på nogle punkter fra reglerne for kommunal dagpleje.

Kommunernes arbejde med at kvalitetssikre privat dagpleje og privat børnepasning er ikke behandlet i ovennævnte evalueringsrapport, men behandles selvstændigt i dette notat.

Formålet med undersøgelsen

Formålet med undersøgelsen er at kortlægge dels kommunernes tilsynspraksis over for private dagplejere og private børnepassere, dels kommunale initiativer målrettet understøttelse af de private dagplejeres arbejde med pædagogiske læreplaner.

Undersøgelsens datagrundlag

Undersøgelsen er baseret på en telefonisk spørgeskemaundersøgelse blandt alle landets kommuner. Den telefoniske spørgeskemaundersøgelse blev gennemført ved en rundringning til alle landets kommuner i september og oktober 2011

EVA udsendte i forbindelse med undersøgelsen bag rapporten *Kvalitetsarbejde i dagplejen* i 2010 et spørgeskema til alle landets kommuner. Dette spørgeskema indeholdt spørgsmål om både kommunal dagpleje, privat

dagpleje og privat børnepasning. En opfølgende rundringning til de kommuner, der i spørgeskemaet havde angivet at have private dagplejere og private børnepassere, afdækkede, at informanterne i en række kommuner ikke havde et klart billede af forskellen på de to typer af dagtilbud. Hovedparten af de kommuner, der blev kontaktet ved den opfølgende rundringning i 2011, angav andre oplysninger om hhv. private dagplejere og private børnepassere end i spørgeskemaet fra 2010.

På den baggrund valgte EVA at gennemføre en telefonisk spørgeskemaundersøgelse blandt alle kommuner. I den telefoniske spørgeskemaundersøgelse sikrede interviewer fra EVA sig først, at respondenterne havde en klar forståelse af, hvilken type dagtilbud spørgeskemaets spørgsmål vedrørte. Derefter besvarede respondenterne spørgsmålene.

Indledning

Der er ved rundringningen indsamlet data fra 82 ud af 98 kommuner, hvilket svarer til, at 83 % af kommunerne har deltaget i undersøgelsen.

I undersøgelsen indgår endvidere data fra Danmarks Statistiks statistikbank.

Der er store forskelle på EVA's og Danmarks Statistiks opgørelser af, hvor mange kommuner, der anvender de private pasningsordninger. Disse forskelle skal ses i lyset af de kommunale forvaltningers usikkerhed om definitionen af hhv. private dagplejere og private børnepassere, og undersøgelsens resultater skal læses med dette forbehold. Se også afsnittet "Om undersøgelsen".

Lovens bestemmelser om privat dagpleje og privat pasning

Privat dagpleje og privat pasning er reguleret i dagtilbudsloven. I dette afsnit beskrives de lovgivningsmæssige rammer for de to typer af dagtilbud.

Privat dagpleje

Private dagplejere er private leverandører, der har en driftsaftale med kommunen. Kommunen yder et tilskud pr. barn, der er optaget i ordningen, og fører tilsyn med ordningen.

Private dagplejere er, på samme måde som kommunale dagplejere, forpligtede til at arbejde med pædagogiske læreplaner. Den private dagpleje i kommunen kan enten følge den pædagogiske læreplan for den kommunale dagpleje eller udarbejde en separat læreplan for nogle eller alle private dagplejere i kommunen (Bemærkninger til L 170, 2006-07, § 8).

Privat pasning

Den pasningsform, hvor en person indgår en aftale med forældrene til et eller flere børn om at passe et antal børn i sit eget eller børnenes hjem, kaldes i daglig tale "privat børnepasning". Pasningsordningen er hjemlet i dagtilbudslovens § 78 og 79.

Private pasningsordninger er, som navnet antyder, et privat anliggende mellem forældrene og den private passer.

Private pasningsordninger drives "uden offentlige midler og finansieres helt eller delvis ved betaling fra forældrene" (lovbekendtgørelse nr. 668, § 78). Ved private pasningsordninger gives det økonomiske tilskud direkte til

forældrene frem for til den person, der passer barnet, som det er tilfældet ved privat dagpleje.

Kommunalbestyrelsen har ansvaret for at godkende aftalen om pasning mellem forældrene og den private passer, herunder at godkende hver enkelt børnepasser og de fysiske rammer for pasning af børn. Kommunalbestyrelsen har desuden pligt til løbende at føre tilsyn med private børnepasningsordninger (lovbekendtgørelse nr. 668, § 81).

Inden for både den kommunale dagpleje, den private dagpleje og de private pasningsordninger kan en person højst passe fem børn i sit eget hjem. Der kan dog gives tilladelse til pasning af op til ti børn, hvis pasningen varetages af mere end én person (lovbekendtgørelse nr. 668, § 79).

Omfanget af privat dagpleje og privat børnepasning

I dette afsnit beskrives omfanget af privat dagpleje og privat børnepasning i kommunerne. Data om omfanget af privat dagpleje og privat børnepasning er indhentet dels gennem EVA's telefoniske spørgeskemaundersøgelse, dels fra Danmarks Statistik.

Som nævnt indledningsvist er der i en række kommuner usikkerhed om definitionen af forskellige typer af privat pasning. Opgørelserne af antallet af kommuner med private pasningsordninger og det præcise antal børn i de private pasningsordninger skal derfor læses med forbehold. Ligeledes skal forskellene mellem Danmarks Statistiks og EVA's opgørelser af, hvor mange kommuner der anvender de respektive private pasningsordninger, ses i lyset af det generelt usikre datagrundlag.

Ifølge Danmarks Statistik var 195 børn i privat dagpleje i 2010 fordelt på fem kommuner (Danmarks Statistik, Statistikbanken, PAS22)¹. I de to kommuner, hvor flest børn var i privat dagpleje i 2010, var hhv. 85 og 52 børn i privat dagpleje (Danmarks Statistik, Statistikbanken, PAS22). I EVA's telefoniske spørgeskemaundersøgelse i 2011 angav 11 af de 82 medvirkende kommuner, at de havde private dagplejere.

Dagtilbudstypen privat pasning findes i en større andel af kommunerne end privat dagpleje. Ifølge

Danmarks Statistik blev der i 2010 givet 5.227 tilskud til privat børnepasning fordelt på 88 kommuner (Danmarks Statistik, Statistikbanken, PAS22).

Der er stor forskel på, hvor mange tilskud til privat børnepasning der blev givet i de forskellige kommuner i 2010. I de to kommuner, der havde givet flest tilskud, blev der givet hhv. 655 og 998 tilskud til privat børnepasning i 2010. En majoritet af kommunerne har imidlertid givet under 100 tilskud til privat børnepasning i 2010 (Danmarks Statistik, Statistikbanken, PAS22)².

I EVA's telefoniske spørgeskemaundersøgelse angav 42 af de 82 medvirkende kommuner, at der var private børnepassere i kommunen.

¹ Danmarks Statistik bemærker i Statistikbanken, at "Personalets fordeling på institutionstyper er usikker pga. kommunernes fejlkonteringer".

² Danmarks Statistik bemærker i Statistikbanken, at "Personalets fordeling på institutionstyper er usikker pga. kommunernes fejlkonteringer".

Tilsyn

Kommunerne skal fastsætte og offentliggøre rammer for tilsynet med dagtilbud i kommunen. Kommunernes retningslinjer for tilsynet med private dagplejere og private børnepassere belyses i dette afsnit. Afsnittet er baseret på data fra EVA's telefoniske spørgeskemaundersøgelse.

Retningslinjer for hyppigheden af tilsynet

Undersøgelsen viser, at 9 ud af de 11 kommuner, der i undersøgelsen angav at have private dagplejere, har retningslinjer for hyppigheden af tilsynet med de private dagplejere. I de kommuner, hvor der ifølge retningslinjerne skal gennemføres færrest tilsyn med de private dagplejere, gennemføres der tilsyn to gange årligt. I den kommune, hvor der ifølge retningslinjerne skal gennemføres flest tilsyn, gennemføres der tilsyn med de private dagplejere otte gange årligt. Én kommune har ikke udarbejdet retningslinjer for hyppigheden af tilsynet med de private dagplejere, og én kommune var på undersøgelsestidspunktet i gang med at udarbejde retningslinjer. Tabel 1 viser antallet af tilsyn årligt, jf. retningslinjerne for de kommuner, der har private dagplejere.

32 ud af de 42 kommuner, som ifølge den telefoniske spørgeskemaundersøgelse har private børnepassere, har faste retningslinjer for, hvor ofte der føres tilsyn med de private børnepassere. Tabel 2 viser antallet af tilsyn årligt, jf. retningslinjerne for de kommuner, der har private børnepassere.

- EVA undersøgte i 2010 retningslinjerne for hyppigheden af tilsynet med de kommunale dagplejere. Denne undersøgelse viste, at:

- 24 % af de kommuner, der havde retningslinjer for tilsynet med de kommunale dagplejere, havde fastsat, at der skulle gennemføres tilsyn 1-5 gange årligt.
- 63 % af de kommuner, der havde retningslinjer for tilsynet med de kommunale dagplejere, havde fastsat, at der skulle gennemføres tilsyn 6-10 gange årligt.
- 13 % af de kommuner, der havde retningslinjer for tilsynet med de kommunale dagplejere, havde fastsat, at der skulle gennemføres tilsyn 11-15 gange årligt (EVA, 2011; 46).

Sammenligner vi retningslinjerne for hyppigheden af tilsynet med private dagplejere og private børnepassere med retningslinjerne for tilsynet med kommunale dagplejere, skal der ifølge retningslinjerne i de medvirkende kommuner årligt gennemføres færre tilsyn med private dagplejere og private børnepassere end med kommunale dagplejere.

Af de 32 kommuner, der har retningslinjer for tilsynet med de private børnepassere, angiver:

- 17 kommuner, svarende til 53 %, at der ifølge kommunens retningslinjer skal føres tilsyn med de private børnepassere 1-2 gange årligt

- 10 kommuner, svarende til 31 %, at der ifølge kommunens retningslinjer skal føres tilsyn med de private børnepassere 3-6 gange årligt
- 2 kommuner, svarende til 6 %, at der ifølge kommunens retningslinjer skal føres tilsyn med de private børnepassere 10 gange årligt eller mere.

Tre kommuner opgør tilsyn på anden måde, jf. tabel 2.

Otte ud af ni kommuner med retningslinjer for hyppigheden af tilsynet med private dagplejere, svarende til 89 %, angiver, at der skal føres tilsyn med de private dagplejere 1-6 gange årligt.

Retningslinjer for temaer, som tilsynet skal omfatte

Samtlige 11 kommuner med private dagplejere har retningslinjer for temaer, som tilsynet med de private dagplejere skal omfatte. 10 ud af de 11 kommuner har nedskrevet retningslinjerne, mens retningslinjerne i en enkelt kommune er mundtlige.

26 kommuner har retningslinjer for, hvilke temaer tilsynet med private børnepassere skal omfatte. Det svarer til 62 % af de kommuner, der oplyser, at der er private børnepassere i kommunen. I 23 af disse kommuner er retningslinjerne skriftlige, mens de i de resterende 3 er mundtlige. I 13 kommuner er der ikke faste retningslinjer, mens 2 kommuner er i gang med at udarbejde retningslinjer. 1 kommune svarede "ved ikke" til spørgsmålet.

Temaer, som tilsynet skal omfatte

De kommuner, der har retningslinjer for, hvilke temaer tilsynet med de private børnepassere og de private dagplejere skal omfatte, angiver tre overordnede temaer: hjemmet, børn og forældre og den private dagplejer/børnepasser. For hvert af de tre overordnede temaer angiver kommunerne undertemaer. Kommunerne peger på følgende temaer:

1. Hjemmet

- Fysiske omgivelser og muligheder
- Sikkerhed inde og ude
- Børnemiljøvurdering
- Hygiejne.

2. Børn og forældre

- Børnenes udvikling og trivsel
- Arbejdet med pædagogiske læreplaner
- Kost
- Relation mellem den private dagplejer/børnepasser og børnene

- Relation mellem den private dagplejer/børnepasser og forældrene.

3. Den private dagplejer/børnepasser

- Den private dagplejers/børnepassers refleksion over praksis og det pædagogiske læringsmiljø
- Den private dagplejers/børnepassers børnesyn
- Tavshedspligt
- Underretningspligt
- Den private dagplejers/børnepassers trivsel og udvikling.

Desuden svarer flere kommuner, dog uden at uddybe yderligere, at deres tilsyn med private børnepassere og private dagplejere følger retningslinjerne for tilsynet med de kommunale dagplejere.

Tabel 1 Kommunale retningslinjer for tilsynsfrekvens for private dagplejere (n = 11)

Kommunale retningslinjer for tilsyn med private dagplejere	Antal kommuner
8 årlige tilsyn	1
6 årlige tilsyn	2
4 årlige tilsyn	3
2 årlige tilsyn	3
Retningslinjer under udarbejdelse	1
Ingen retningslinjer for tilsyn med private dagplejere	1
I alt	11

Tabel 2 Kommunale retningslinjer for tilsynsfrekvens for private børnepassere (n = 42)

Kommunale retningslinjer for tilsyn med private børnepassere	Antal kommuner
10 eller flere årlige tilsyn	2
6 årlige tilsyn	1
3-6 årlige tilsyn	9
1-2 årlige tilsyn	17
Retningslinjer under udarbejdelse	2
Ingen retningslinjer for tilsyn med private dagplejere	7
Opgør tilsyn på anden måde ³	3
Ved ikke	1
I alt	42

³ En kommune afsætter 2,5 timer årligt til tilsyn, som minimum giver tid til 1 årligt tilsyn. To kommuner oplyser, at de følger kommunens retningslinjer for tilsynet med de kommunale dagplejere, uden at oplyse nærmere herom.

Arbejdet med pædagogiske læreplaner

Den private dagpleje er omfattet af dagtilbudslovens regler om pædagogiske læreplaner og børnemiljøvurderinger. Ifølge dagtilbudslovens skal pædagogiske læreplaner give rum for leg, læring og udvikling af børn i dagtilbud. De pædagogiske læreplaner skal beskrive dagtilbuddets mål for børnenes læring inden for temaerne alsidig personlig udvikling, sociale kompetencer, sproglig udvikling, krop og bevægelse, naturen og naturfænomener og kulturelle udtryksformer og værdier.

De pædagogiske læreplaner skal beskrive relevante pædagogiske metoder og aktiviteter, der iværksættes for at nå målene, og det skal fremgå, hvordan læreplanen skal evalueres. Børnemiljøvurderinger er i 2010 blevet en integreret del af den pædagogiske læreplan, og derfor skal det også fremgå, hvordan arbejdet med et godt børnemiljø bliver en integreret del af det pædagogiske arbejde. De forventninger, der knytter sig til opgaven i dagplejen, er de samme som til daginstitutionerne, dog med den forskel, at mens daginstitutionerne skal udarbejde en læreplan pr. institution, kan kommunerne vælge at udarbejde en samlet læreplan for hele den kommunale dagpleje.⁴

7 af de 11 kommuner, der har private dagplejere, følger op på, om de private dagplejere udarbejder pædagogiske læreplaner, mens de resterende 4 ikke følger op på dette.

I 4 af de 11 kommuner understøttes de private dagplejeres arbejde med at udarbejde pædagogiske læreplaner af kommunen. I to kommuner tilbydes de private dagplejere skriftlig vejledning og inspiration, mens tre kommuner tilbyder mundtlig vejledning, primært i forbindelse med besøg i dagplejen.

⁴ En uddybning af kommunernes arbejde med pædagogiske læreplaner og børnemiljøvurderinger i den kommunale dagpleje kan findes i EVA's rapport *Kvalitetsarbejde i dagplejen* fra 2011.

Sammenfatning

To temaer har været i fokus i forbindelse med undersøgelsen af kommunernes tilsynspraksis over for private dagplejere og private børnepassere:

- Kommunernes retningslinjer for tilsynet med private dagplejere og private børnepassere
- Udarbejdelsen af pædagogiske læreplaner i den private dagpleje.

Et tredje tema er fremkommet under gennemførelsen af undersøgelsen, idet undersøgelsen har afdækket metodiske vanskeligheder med at indhente data om omfanget og kvalitetssikringen af privat dagpleje og privat børnepassning. Dette diskuteres nærmere i afsnittet "Om undersøgelsen".

En større andel af kommunerne har retningslinjer for tilsynet med private dagplejere og børnepassere end for tilsynet med kommunale dagplejere. 9 ud af 11 kommuner med private dagplejere har retningslinjer for hyppigheden af tilsynet med de private dagplejere, og 32 ud af 42 kommuner har retningslinjer for hyppigheden af tilsynet med de private børnepassere. Procentvis svarer det til, at 82 % af kommunerne har retningslinjer for hyppigheden af tilsynet med private dagplejere, og 76 % for hyppigheden af tilsynet med private børnepassere. EVA's undersøgelse af kommunernes arbejde med kvalitetssikring og kvalitetsudvikling af den kommunale dagpleje viste, at 57 % af kommunerne har retningslinjer for, hvor ofte dagplejepædagogerne skal føre tilsyn med de kommunale dagplejere (EVA, 2010; 46).

Når vi ser på indholdet af kommunernes retningslinjer for hyppigheden af tilsynet med private dagplejere og private børnepassere, fremgår det, at der skal føres tilsyn med de private dagplejere og børnepassere sjældnere end med de kommunale dagplejere.

Mens der er retningslinjer for, hvilke temaer tilsynet skal omfatte, i samtlige kommuner, der angiver at have private dagplejere, oplyser 26 af de 42 kommuner, der har private børnepassere, at der er udarbejdet retningslinjer for, hvilke temaer tilsynet med de private børnepassere skal omfatte. Procentvis svarer det til 62 % af de kommuner, der har private børnepassere.

Private dagplejere skal udarbejde pædagogiske læreplaner. 7 af de 11 deltagende kommuner med private dagplejere angiver, at de følger op på, om de private dagplejere har udarbejdet pædagogiske læreplaner. 4 af de 11 kommuner understøtter de private dagplejeres arbejde med de pædagogiske læreplaner.

Om undersøgelsen

Undersøgelsen er baseret på kommunernes besvarelser af en telefonisk spørgeskemaundersøgelse blandt alle landets kommuner i september og oktober 2011. Derudover indgår der data fra Danmarks Statistiks Statistikbank (PAS22).

EVA udsendte i forbindelse med undersøgelsen bag rapporten *Kvalitetsarbejde i dagplejen* i 2010 et spørgeskema til alle landets kommuner. Dette spørgeskema indeholdt spørgsmål om både kommunal dagpleje, privat dagpleje og privat børnepasning. Spørgeskemaet er udarbejdet af EVA og sendt til alle landets 98 kommuner. Spørgeskemaet er som udgangspunkt sendt til den kommunale dagtilbudschef med anmodning om at videreformidle spørgeskemaet, hvis han eller hun vurderede, at en anden i den kommunale forvaltning havde bedre forudsætninger for at besvare spørgsmålene.

Med henblik på at stille supplerende spørgsmål om tilsynet med private dagplejere og private børnepassere foretog EVA i 2011 en opfølgende rundringning til de kommuner, der i spørgeskemaet havde angivet at have private dagplejere og private børnepassere. Denne rundringning afdækkede, at informanterne ikke i alle kommuner havde et klart billede af forskellen på de to typer af dagtilbud. Hovedparten af de kommuner, der blev kontaktet ved den opfølgende rundringning i 2011, angav andre oplysninger end i spørgeskemaet fra 2010.

På den baggrund valgte EVA at gennemføre en telefonisk spørgeskemaundersøgelse blandt alle landets kommuner. Ved gennemførelsen af spørgeskemaundersøgelsen sikrede interviewer fra

EVA sig, at respondenterne havde en klar forståelse af, hvilken type dagtilbud spørgeskemaets spørgsmål vedrørte, før respondenterne besvarede spørgsmålene.

Der er ved rundringningen indsamlet data fra 82 ud af 98 kommuner, hvilket svarer til, at 83 % af kommunerne har deltaget i undersøgelsen. På baggrund af en bortfaldsanalyse, hvor svarfordelingerne undersøges ud fra kommunernes geografiske placering og indbyggertal, vurderes det, at spørgeskemaundersøgelsen er repræsentativ. Der er ikke signifikant forskel på besvarelserne i datasættet og den sande populationsværdi, hvad angår region og indbyggertal, og der er derfor ikke grund til at antage, at der ligger systematiske fejlkilder bag undersøgelsens bortfald. Bortfaldet vurderes på den baggrund at være uden betydning for undersøgelsens validitet.

Der er i de kommunale forvaltninger en vis usikkerhed om definitionen af hhv. private dagplejere og private børnepassere. De store forskelle på EVA's og Danmarks Statistiks opgørelser af, hvor mange kommuner, der anvender de private pasningsordninger, skal ses i lyset heraf. Og resultaterne skal læses med dette forbehold. Undersøgelsen understreger dermed også, at metoderne til fremtidige kortlægninger af anvendelsen af de private pasningsordninger skal vælges med omhu.

Litteratur

Danmarks Evalueringsinstitut, 2011, *Kvalitetsarbejde i dagplejen*

L 170, 2006-07, Forslag til lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven)

LBK nr. 668 af 17/06/2011 (dagtilbudsloven)

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

Østbanegade 55, 3.
2100 København Ø

T 35 55 01 01
F 35 55 10 11

E eva@eva.dk
H www.eva.dk

Danmarks Evalueringsinstitut udforsker og udvikler kvaliteten af dagtilbud for børn, skoler og uddannelser. Vi leverer viden der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

Læs mere om EVA på vores hjemmeside, www.eva.dk.
Her kan du også downloade alle EVA's udgivelser
– trykte eksemplarer kan bestilles via en boghandler.

Kvalitetssikring af privat dagpleje og privat pasning

© 2012 Danmarks Evalueringsinstitut

Foto

Mette Bendixsen

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

ISBN: 978-87-7958-663-5